Ч. 57 Субота 12 (24) Марта 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

По з'їзді мужів довіря.

I.

Ми представили нашим читателям, о скілько могли, вірно образ нарад мужів довіря з дня 19 марта. Ми не руководились при тім ніякими ані партийними, ані політичними, ані якими небудь иншими взглядами, представляли все так, як то подали наводжені нами три часописи: „Діло“, „Галичанин“ і „Kurjer Lwowski“. Тепер будемо старати ся виказати зовсім обєктивно і безпристрастно, як нам представляєсь ціла акция того з'їзду, як виглядають справозданя о нїм, що тепер о нїм говорять, а з того побачимо опісля, які можуть бути з него наслїдки.

Передовсїм мусимо ось що зазначити: в кождій якій небудь акциї, чи то полїтичній, чи нї, чи публичній, чи приватній повинна бути правда, щирість, ясна і недвозначна ціль. Консолїдация народних сил, згода, добро народу, праця для того добра — то не пусті фрази, котрими можна помітувати, як кому захоче ся. То річи у кождого народу так само сьвяті, як згода і любов в родині; хто їх нищить або спиняє, той допускає ся злого дїла, хто їх ширить і скріпляє, той робить добре дїло і заслугує на похвалу і вдячність. Хочемо згоди в нашім народі і консолїдациї єго сил — дуже добре! тому чей нїхто не буде противний. Але спитаймо тепер отверто: чи ініцiятори з'їзду мужів довіря і самі ті мужі думали по правді і по щирости о згоді і консолїдациї? Скажемо на то сьміло, що нї; з мужів довіря може дехто й думав, коли виїздждав з дому, але коли станув в сали „Народного Дому“, то вже й позабув, чого властиво приїхав.

Хто єсть автором основ, на котрих мала завестись згода і консолїдация? Не знаємо; по їх змісті можемо лиш догадувати ся, що автором єсть пос. Романчук, бо в них пробиває ся та тенденция, якої він тепер придержує ся: він уважає ту проґраму, яку сам виголосив і яку ухвалила „Народна Рада“, котрої він єсть головою, за невідповідну і очевидно за шкідливу, бо неконсолїдуючу Русинів і не заводячу між ними згоди; він уважає, що зближенє ся до правительства не приносить хісна, сам то голосить і уважає опозицию для Русинів за кориснїйшу. Ті самі гадки знаходимо і в згаданих основах. Правда, міг їх уложити й хто инший; але пос. Романчук єсть предсїдателем клюбів, соймового і в Радї державній, єсть головою політичного товариства „Народна Рада“, і членом других товариств руских, то можна припускати, що він би чей яко така повага не дав ся заскочити такою важною справою, як згода і консолїдация народна, та ще в порі, котра, як би здавало ся, найдогіднїйша була до такого дїла.

Але менша о те, хто був автором: чи пос. Романчук, а другі посли лиш підписали ся на єго проєкт, чи инший, а пос. Романчук лиш підписав ся. Важнїйша вже річ, чи проєкт згоди і консолїдациї був щиро обдуманий і всесторонно обговорений та ким? Здавалось би, що о щирости не можемо говорити, бо нїкому чей в єго душу не можемо заглянути; та нї, по дїлї видко, чи оно щире, чи нї. Коли ініцiяторам з'їзду розходилось на правду о згоду і консолїдацию, то они повинні були мати на оці лиш то одно, що могло би довести до намїреної цїли, они повинні були добре визондувати весь терен, на котрім мала відбувати ся їх акция, повинні були все добре підготовити до неї, а відтак приступати до дїла. Чи так було? Може хиба на провінциї, о чім сумнїваємо ся, судячи після того, як виступали на нарадї поодинокі мужі довіря і як взагалї вела ся та нарада; — у Львові межи Русинами, що держать ся народного прапора, того не було. Тут майже до послїдної хвилї не знав нїхто о тім нїчого. Скаже хтось: так було потреба, щоби добре дїло удало ся. Ну, нехай; хоч ми того переконаня, що доброго дїла не повинно ся держати в тайнї, а потайком звичайно лиш зле дїло робить ся. „Дїло“ в сім взглядї оправдує пос. Романчука і каже:

„Серед народовців підносять ся заміти послови Романчукови, що він цїлу тую акцию пустив в рух без порозуміня з загалом народовців. Дїйстно, і ми волїли би, щоби так було стало ся, бо тогдї були би народовцї виступили на з'їздї з певним пляном, з глубшим пізнанєм справи, яко зорґанізована сторона, а се певно річ не малого значіня при всякій акциї полїтичній. — Супротив того заміту пос. Романчук має на своє виправданє се, що й пп. Рожанковский та Король поступили так само супротив свого сторонництва“.

Добре; але ані пос. Рожанковский, ані пос. Король не були і не суть головами якогось полїтичного товариства, котре видало проґраму, що має обовязувати і обовязує всїх Русинів. Пос. Романчук скомпромітував цїле товариство і то товариство вельми поважне, котре уважалось доси між Русинами найвисшим ареопаґом, защитником єго прав полїтичних; скомпромітував єго в подвійний спосіб, раз своєю акциєю, а відтак тим, що єго, взглядно єго видїл обманув, виставляючи ще

---

3)

Старий слуга.

Оповіданє Генрика Сінкевича.

(Конець.)

Однак на щастє для молодого Ескуляпа тїтка Мариня зовсїм инакше відносила ся до него, як старий Миколай. Лучило ся одного гарного вечора, що місяць дуже романтично осьвічував сальон, до котрого з огороду доходив запах ясьмину, а тїтка Мариня сьпівала при фортепяні: „Io questa notte sogno“, коли наш лїкар підійшов до неї і тремтячим голосом спитав, чи она вірить в то, що він без неї не годен жити? Тїтка мабуть сказала, що не дуже вірить тому, але-ж обоє стали присягати ся, місяць на сьвідка брати, почім по змозї робили все те, що при подібних нагодах звичайно робить ся. На нещастє саме в ту хвилю вступив в хату Микола, просити панство на гербату. То, що він побачив, спонукало єго побігти зараз до батька; але не застав єго дома, бо він був занятий на хуторі. Тому старий побіг навпростець до мами, але та попросила єго зі звичайним лагідним усьміхом, щоби не мішав ся в несвоє дїло. Засоромлений Микола замовк, гнївав ся дуже цїлий вечір, а коли батько перед спанєм зайшов до канцелярії, написати кілька листів, пішов за ним Миколай, станув коло дверей і почав замітно сувати ногами та метушити ся.

— Чого тобі треба, Миколо? — спитав батько.

— Та я.... теє. Той — як же він називає ся.... Я хотїв пана спитати ся, чи то правда, що наша панночка виходить замуж, значить....

— Ну, се правда. І що з того?

— Атже то не може бути, щоби наша панночка виходила за того.... того цирулика.

— За якого цирулика? Чи ти здурів, Миколо? Десь ти всюди мусиш свій ніс запхати.

— Хиба-ж то не наша панночка, не донька пана полковника? Пан полковник був би нїколи не дав на се свого дозволу. Хиба-ж наша панночка не гідна дїдича і то дїдича правдивого з давного роду? І що такого, вибачте, доктор? Чи наша панночка має на сьміх людий виставити ся?

— Доктор мудрий чоловік.

— Мудрий, певно мудрий.... Так як би я докторів не бачив? Они волочили ся по таборі, щось робили коло штабу, а що дальше? Коли прийшло до борби, не було ту жадного. Пан полковник називав їх нераз лицарями з ланцетами. Коли чоловік здоровий, то він єго не тикає, аж коли напів живий лежить, приходить він зі своїм ланцетом і як там ті всї ножики звуть ся. То не штука різати того, що вже не боронить ся, що не може пальцем рушити. Ану спробуй тодї, коли він здоров і карабін має в руках. Го, го! страшна мудрість, ножем межи кости людям їздити! То все до нїчого! Пан полковник з гробу встав би, як би знав о тім. Що то за вояк, доктор? Що инше дїдич! То не може бути! Панночка не вийде за него замуж. То було би против всяких звичаїв. Очевидно, сягнув троха за високо!

На нещастє для Миколая доктор, мимо того, що сягнув за високо, тїшив ся як найлїпшим успіхом. По півроцї відбуло ся весїлє і наша панночка, донька полковника покинула нас, проводжена благословенями і сльозами кревних і домашних, особливо старого Миколая, щоби жити разом з доктором. Микола не мав жалю до неї, не міг мати, бо любив єї занадто, але єму не міг простити. Він не вимовив майже нїколи єго імени і взагалї старав ся не згадувати про него. Тут я замічу, що тїточка Мариня чула ся незвичайно щасливою у доктора Станїслава. По роцї дав їм Бог кремезного синка, потім дївчинку, і так дальше, як Бог приказав. Микола любив дїти, як свої рідні, носив їх на руках, гойдав, цїлував. А таки скажу я, що він що-до подружя тїтки Марині все чув якусь гореч в серцю. Раз сидїли ми на Різдво на сьвятий вечер разом, коли на дворі дав ся чути туркіт воза. Ми все сподївали ся на сьвята богато свояків, тому й сказав батько:

— Поглянь но, Миколо, хто се приїхав?

Микола вийшов і вернув небавом радий-прерадий.

єго на компромітацию перед третою стороною. Можна було прецї повідомити бодай довірочно, приватно, видїл товариства, котрого єсть ся головою, о своїй акциї. Чи була тут щирість і правда у того чоловіка, що забрав ся заводити згоду в народї? Чи то хитростию і обманьством робить ся згоду в народї і консолїдує ся єго? Нам видить ся, що таки нї. Так певно не поступили би анї пос. Рожанковский, анї пос. др. Король супротив свого сторонництва.

Не маємо причини не вірити тому, що говорить „Дїло" о послах Рожанковскім і Королю, але коли они поступили супротив своєї партиї так, як каже „Дїло", то зробили так само нещиро, а тим певно не причинили ся до згоди і консолїдациї. З другої сторони знову знаємо на певно, що вже давно, коли Русинам львівским ще й не снило ся о якійсь акциї угодовій, то в таборі москвофільскім вели ся день по день наради; редактор „Дїла" п. Белей спав ще сном блаженного, коли редактор „Галичанина" противив ся рішучо цїлій якциї. То опісля, правда, не перешкодило обом редакторам засїсти згідно коло стола на місци секретарів. Коли ми добре поінформовані, то приїздили навіть люди з провінциї з москвофільского табору по раду — при сім однак не обстаємо.

А дальше: зі Львова запрошено всего лиш 20 мужів довіря; чому? Сказано тому, щоби дати голос переважно провінциї. Ми кажемо на то сьміло і отверто, що в тім мотиві нема анї правди, анї щирости. Правдивий мотив був той, що на голосах провінциї, баламученої обома ґазетами „Дїлом" і „Галичанином" — (они нехай не гнївають ся за ті слова правди; ми викажемо їм то таки на їх справозданях із сего таки з'їзду мужів довіря) — можна було лекше оперти ся, підчас коли львівскі Русини, обзнакомлені лїпше з ходом і станом всїх дїл, не були би дали ся так легко зловити на принадну заману, хоч і як дуже бажають згоди та консолїдациї.

Постановлено дальше не запрошувати з нїякої сторони скрайних елементів. І в сїм не було анї правди анї щирости, бо показало ся зараз, кого мали на думцї ініциятори з'їзду під назвою скрайних елементів. Ото з одної сторони поминено найщирійших людий, найбільших патріотів, людий, що всюди і завсїгди виголошують отверто свою засаду национальну і зневажено їх, ставляючи на рівнї з найбільшими противниками народної ідеї, з рішучими неґаторами руского народу; з другої поминено тих, що найбільшу роблять незгоду через неґацию того всего, що єсть народне руске. Яка-ж буде згода і консолїдация, коли остануть ся ті скрайні елементи і будуть так само дїлати, як дїлали доси?

Думаємо, що ми вже достаточно виказали, що вже в самім почину цїлої акциї угодової не було нїякої правди і щирости. Ми не можемо зрозуміти, для чого „Дїло" так дуже зазначує щирість і розвагу, до котрих завзивав пос. Романчук мужів довіря, видко хиба, що єму сподобались голос і красномовність сего бесїдника. „Галичанин" розуміє ся лїпше на полїтицї, як „Дїло"; він не згадує нїчого про щирість і розвагу, бо знає, що єї там не було і нїякий зазив не був би викликав.

А тепер: чи була яка ясна і недвозначна цїль з'їзду мужів довіря? Можуть нам сказати, що була, прецї: згода і консолїдация. А ми скажемо: нї; була, але не така. Цїль в житю як поодинокого чоловіка так і цїлого народу, то не дошка, до котрої можна на слїпо стріляти; поцїлить ся — добре, а нї — то й то не завадить. Як би ініциятори з'їзду мали були справдї згоду і консолїдацию в народї на оцї, то були би пропустили то, що не стоїть з тим в звязи. Бо, просимо нам сказати: в якій звязи стоїть хвилева тактика полїтична з маючою завести ся тревалою згодою і консолїдацию в народї? Нинї робите згоду і консолїдуєте нарід на основі відпорного становища до правительства, але завтра вже н. пр. треба вам буде заняти прихильне становище до того правительства. А де тогди лишать ся згода і консолїдация?

Чого-ж дурити нарід? Хиба-ж не честнїйше сказати по правдї, щиро і отверто: орґанїзуємо опозицию; народні ідеали нехай лихо бере, они нам на нїнащо; все одно що з народом стане ся, а нам тепер москвофіли і радикали придадуть ся. Мужі довіря нехай нам в тім поможуть.

Петициї народних учителїв о полїпшенє їх платнї.

Ще два роки не минуло, як Сойм, на внесенє шкільної комісиї, ухвалив важну зміну шкільного закона з року 1873 о правних відносинах учительского стану в публичних народних школах. Та зміна мала на цїли значне полїпшенє материяльного стану народних учителїв.

Здавало ся, що справу ту можна було уважати за полагоджену на довший час, хоч комісия шкільна і Сойм знали, що мимо значного підвисшеня учительских платень они ще за низькі, і що пізнїйше, по лїтах, коли фонд краєвий зросте, треба буде знов ті платнї побільшити.

Тимчасом і минувшого і сего року з ріжних сторін прийшло до Сойму богато петиций з великим числом підписів учителїв. В тих петициях досадно змальоване нужденне положенє їх з причини лихого стану материяльного, а всї кінчать ся просьбою о як найскорійшу поміч підвисшенєм учительскої платнї.

Ті петициї придїлено в комісиї шкільній до справозданя послови Цольови, котрий завсїгди горячо занимає ся долею народних учителїв. Справозданє єго о тих петициях шкільна комісия ухвалила, але вже не було часу, щоби Сойм внесенє комісиї потвердив.

Шкільна комісия розуміє добре ті причини, що спонукали учителїв до тих просьб, але з другої сторони мусить зважати і на стан краєвих фінансів. Той стан такий, що по думцї комісиї годї ухвалювати якусь основну зміну в справі учительских платень, тим більше, що минувшої сесиї ухвалив Сойм дуже важну зміну шкільного закона о престациях, а та зміна вкладає новий і великий тягар на краєвий фонд шкільний.

З другої-ж сторони не хотїла комісия шкільна порадити Соймови, щоби над всїми петициями учителїв перейшов до порядку дневного, бо може бути, між ними є такі, що потребують як найскоршої помочи. А ту й так кількасот шкіл не має учителїв і дуже їх потрібно.

Але в який спосіб в подібних драстичних випадках має ся зарадити лиху, того шкільна комісия не могла сказати, бо в неоднім случаю вистане лише удїленє запомоги, але бути може також, що кр. Рада шкільна, найкомпетентнїйша до належної оцїнки впливу нового закона з 15 червня 1892 (ч. 40 дн. з. кр.) на наше шкільництво, узнасть за відповідне і поручить уже тепер деякі потрібні дрібнїйші зміни закона.

Длятого комісия шкільна ухвалила подати Соймови до ухвали таке внесенє: „Всї петициї, що мають на цїли полїпшенє материяльного стану учителїв, відступає ся Видї-

---

— Панна приїхала! — кликнув він уже здалека.

— Яка панна? — спитав батько, хоч уже знав, про кого мова.

— Ну, панна!

— Що за панна?

— Наша панна — відповів старий.

І увійшла в хату панна, але з трьома діточками. Гарна панна! Але старий нарочно не хотїв єї інакше звати. Вкінци скінчила ся єго неприхільність до доктора Стася. Ганя, внучка старого Миколи, занедужала тяжко на тиф. То були й для мене днї муки, бо Ганя була моя ровесничка, моя одинока товаришка при забаві і я любив єї майже так, як сестру. Доктор Стась не виходив три днї з єї комнати. Старий, що любив Ганю до нестяму, ходив за весь час єї недуги мов божевільний. Не їв нїчого, не спав, сидїв тілько коло дверий комнатки, бо кромі моєї матери не вільно було нїкому заходити в єї комнатку. Мовчки терпів він страшний біль, що єму груди розривав. Він був загартований на труди житя і на удари судьби, а таки падав він майже під тягаром розпуки на вид малої дївчинки. Коли вкінци по богато днях смертельного страху доктор Стась отворив тихо двері комнатки хорої і з радістним лицем приступив до Миколи, що ждав у другій комнатї, та шепнув єму коротке слово: „виратована", старий не міг уже довше видержати, заревів як тур і кинув ся докторови в ноги та серед ридання все повтаряв: „мій добродїю, мій добродїю!"

Ганя виздоровіла скоро, а доктор Стась був тепер для Миколи дорожшим, як око в голові.

— Що зух то зух — говорив він при кождій нагодї, гладячи густі вуси — зух, нема що казати! На кони славно їздить, а як би не він, то Ганя.... менї не може то слово й з уст вийти.

Але в якийсь рік по тій пригодї почав і сам старий занепадати. Єго патягнена, проста і сильна стать згорбилась, він ходив нахилений, перестав сперечати ся і брехати. Вкінци, доживши майже девятьдесять лїт, зовсім здитинїв. Робив сильки на птахів і богато зловлених птахів мав у своїй комнатї. Кілька днїв перед смертию уже не пізнавав знакомих людий, але в сам день смерти прояснив ся ум єго знову. Родичі виїхали були тодї за границю для ратованя здоровля матери. Одного вечера сидїв я у комнатї зі своїм молодшим братом Казимиром і патром Людвиком, котрий також уже досить постарів ся. Платки снїгу, гонені вітром, били об шиби, патер молив ся, я оглядав разом з Казьом стрільбу, щоби на другий день рано вибрати ся на лови, поки на снїгу слїди будуть. Аж ту дали нам знати, що старий Микола вмирає. Отець духовний удав ся сейчас до домашної каплицї по сьвяті тайни, а я без духа побіг до старого. Він лежав на ліжку блїдий, майже жовтий, і на пів задубілий, але спокійний і при памяти. Ся майже лиса голова, прикрашена двома знаками по ранах, була справдї гарна, була се голова старого вояка і доброго чоловіка. Сьвітло посьвячуваної сьвічки кидало сумну тїнь на стїни комнати. В закутках цьвірінькали пташки, ним годовані. Старець притиснув одною рукою хрест на грудях, а другу руку цїлувала Ганя, блїда як лїлїя. Сьвященик увійшов і почала ся сповідь. Потім умираючий бажав мене бачити.

— Мій пан і моя дорога ласкава панї тепер далеко відси — казав він — тому і тяжко приходить ся менї вмирати. Але ви ту, мій золотенький паничу, мій дїдичу.... Старайте ся о мою сирітку.... Бог вам то нагородить Не гнївайте ся на мене.... Коли я що завинив.... простіть менї. Я був може докучливий, але вірний....

Він замовк і замкнув очи, але отворив їх знову і сильнїйшим голосом, мов з великого поспіху і мов би єму вже віддиху не ставало, сказав:

— Паничу!... Мій дїдичу.... Моя сирітка.... в твої руки, о мій Боже....

— Передаю я душу сего завзятого вояка, вірного слуги і чесного чоловіка! — закінчив поважно патер Людвик.

Старець уже не жив. Ми клякнули коло єго ліжка, а патер почав голосно відмавляти молитву за померших.

* * *

Богато лїт минуло з того часу. Могила вірного слуги поросла буйно бурьяном. Сумні часи прийшли на нас. Буря зруйнувала сьвяте і тихе огнище мого сїльця. Патер Людвик спочиває вже в могилї, і тїтку Мариню вже також зложили у землю, я мушу собі пером заробляти на щоденний хлїб, а Ганя....

Коли єї згадаю, то сльози пливуть ще горячїйші....

лови краєвому і поручає ся єму розслїдити їх, порозуміти ся з кр. Радою шкільною і розважити се, чи вже тепер треба конче ввести які зміни в законї з дня 15 червня 1892, а як би так було, то має предложити відповідні внесеня на слїдуючій сесиї".

Повисше справоздане разом з петициями передав Видїл краєвий кр. Радї шкільній, щоби сказала свою думку.

Перегляд полїтичний.

В Будапештї прийшло вчера до великої демонстрациї з причини, що в театрі мимо смерти Кошута відбувало ся представлене. Перед оперою зібрали ся були студенти і величезна товпа людий, котрі не хотїли нікого допустити до театру, хто хотів туди зайти. Зразу удало ся було якось президентови міста врозумити демонстрантів, але коли хтось зачав кричати: „Хоругов! хоругов!" — демонстранти зібрались знову і силою дістали ся до театру, де вже розпочалось було представлене. Настав страшенний заколот, представлене перервано, а демонстранти застромили тимчасом хоругов жалібну на будинку. Таку саму демонстрацию зроблено і в театрі народнїм і перед веїма домами, що не повивішували жалібних хоругов. Підчас бійки з полїциєю покалїчено 20 людий, а богато арештовано. — Тїла Кошута, єго жінки і доньки будуть привезені з Турину до Будапешту і тут в середу відбудеся похорон.

Варшавский ґен.-ґубернатор Гурко виїхав за границю і радив ся вчера в Берлинї кількох лїкарів. З Берлина має Гурко поїхати до північної Італїї. — З нагоди заключеня торговельної угоди межи Нїмеччиною а Росиєю послїдувала виміна дуже дружних депеш межи царем а цїсарем Вільгельмом.

Після Danzig. Ztg. мав нїмецкий канцлер, ґен. Капріві сказати на пирі в Гданьску, що вже слїдуючий рік довершить сполучене всїх держав та звязь їх супротив всяких евентуальности в будучности.

Новинки.

Львів дня 23 марта.

— **Іменованя і перенесеня.** Теодор Винява Зубрицкий, радник висшого суду у Львові, іменований радником Двора при Найвисшім трибуналї судовім. Ветеринар пов. Фр. Поницкий іменований концепїстом ветеринарийним. — Ветеринар пов. Меч. Гродецкий перенесений з Гусятина до Станиславова а Володимир Білиньский з Березова до Гусятина.

— **Конкурси.** Окр. Рада шк. в Ґаві розписала до 30 цьвітня конкурс на кільканацять посад учительских. — Заряд громади Старого міста оголошує конкурс на посаду секретаря громадского з річною платнею 600 зр. Поданя до 1 мая. — Дирекция почт розписує конкурс на посаду експедиента почтового в Гологорах повіта золочівского з річною платнею 750 зр. Подаия треба вносити до 24 марта. — Окр. Ради шкільні в Долинї і Турцї розписують конкурси кождна на кільканацять посад учительских з речинцем до кінця цьвітня. — В мостискім повітї опорожнених кільканацять посад учительских. Подаия треба вносити до кінця марта.

— **Пробну мобілїзацію** 30 полку піхоти зарядив головнокомандуючий кн. Віндішґрец у Львові. В понедїлок о 6-ій годинї вечером видано приказ, щоби вояки приладили ся до военного походу і щоби були готові на 3-у годину з полудня ві второк. Мобілїзация удала ся вповні і ві второк о 2-ій годинї пополудни станув цїлий полк готовий до маршу на львівскій цитадели. По перегляді і відобранім рапортї розпущено вояків по касарнях. Первістно пошено ся з гадкою пробної мобілїзациї також 55 полку піхоти, але з причини великих коштів відступлено від того.

— **Конфіската календаря.** Суд краєвий для справ карних у Львові додатково до ореченя з дня 31 жовтня 1893 рішив, що портрет Є. В. Цїсаря, уміщений на 71 сторонї ілюстрованого календаря товариства ім. Михайла Качковского на 1894 р., містить в собі знамена злочину з §. 63. з. к. та що дальше розширюване того портрету заборонює ся.

— **Поміч товаришів.** Ми доносили недавно, що у Львові помер нагло учитель з Печенїжина, Иван Бігун, котрий приїхав ту на науку рисунків. Учителї і учительки львівских народних шкіл, замість вінця на могилу товариша, зложили на руки управителя школи ім. Мицкевича, п. Франца Шпетманьского, 101 зр. 87 кр. і просили єго, післати ті гроші вдові і сиротам пок. Бігуна. Справдї, гарний приклад милосердя!

— **Сумне весїлє.** Тому з рік молодий механик з Одеси П. познакомив ся з дївчиною К. і рішив ся йти з нею під вінець. Дївчина згодила ся дуже радо, але родичі сильно спротивились. По відмові родичів П. не бачив ся зі своєю милою довгих 8 місяцїв. Вкінци занедужав і ляг в постелю. Свояки і знакомі молодого механика думали, що туга звалила єго з ніг, і стали просити родичів дївчини, щоби не губили і єго і її. Вкінци родичі згодили ся на весїлє. Але-ж молодий був хорий і не до весїля було єму. Якось убрали єго, посадили на повіз і завезли з судженою до церкви. По вінчаню вернула весїльна дружина домів, пана молодого поклали знов до ліжка, бо не міг на ногах встояти, а гостї почали бавити ся. Прогулька до церкви пошкодила хорому так, що ще підчас весїля мусїли прикликати лїкаря. Той прийшов і найшов у хорого безвихідну недугу, рака жолудкового. Гостї нїчого не підозрівали і бавились до рана. В тиждень по весїлю, значить тому дві недїлї, нещасний муж помер.

— **Живцем закопана.** З Олькуша пишуть: Осип Малярский і Антін, син єго, були вже на Сахалинї, яко поселенцї, але звідтам утекли. Батька зловили другий раз, а син і доси ховає ся. Антін Малярский утїкши з Сахалина удав ся до Америки з коханкою Рифкою Зїгельман з села Папірні в пов. влощівскім, але в Америцї покинув сї і сам вернув до краю. В липни м. р. удало ся її повернути до краю. Она розповідала голосно, що скоро тілько стрітить невірного милого, зараз віддасть єго в руки власти і так помстить ся на нім. Нараз дня 8 серпня м. р. Рифка щезла з дому родичів. Аж в листопадї дїти, що пасли худобу в лїсї під Папірнею, замітили, що пси щось викопують. Старші пастухи почали і собі в тім місци копати. Відкопали тїло женщини. Дальше слїдство виказало, що се тїло живцем закопаної Рифки Зїгельман. Найшов ся сьвідок Мазанець, котрий дня 8 серпня чув крик закопуваної Рифки, а відтак бачив, що се закопували єго знакомі брати Суровцї, Мархвич і Антін Малярский. Зі страху не розповів нїкому, що бачив. Всїх половлено, а Антін Малярский таки утїк.

— **Померли:** Амалїя з Балтаровичів Молчко, жена сьвященика в Сервирах, дня 9 с. м. в 26-ім роцї житя. — Володимир Ляхович, аптикар і заступник бурмистра в Яворові, син міщанина з Любачева, чоловік діяльний, помер дня 18 с. м.

Господарство промисл і торговля

Простий спосіб осушуваня землї.

В многих сторонах нашого краю, особливо же на Подїлю єсть богато таких місць по полях і сїножатях, де по кождім доцщи, по кождій зливі, збирає ся вода в меншій або більшій скількости і творить калюжі, котрі хиба лиш серед найгорячїйшого лїта висихають. З весною коли стають снїги а земля не вкрита ще травою, виглядають ті калюжі навіть досить красно, як маленькі озера; аж охота бере поплавати на них човном. Пізнїйше зарастають они ситником, осокою та очеретом і всїляким иншим буряном та їх вже не видко. Наші господарі виминають їх при управі землї дуже осторожно; лиш рідко і то несьміливо врізують ся в них плугом з боків; лїтом, коли ті вікна — так їх називають на Подїлю — заростуть, дехто косить осоку та очерет на хвилеву потребу а по найбільшій части пускають на них худобу і та бродить по них та шукає собі там догідної паші, століочить буряни, змісить болото і видко там тогди лиш купки грубшого буряну та ямки з болотом і водою. Нікому не приходить і на гадку, щоби такий кусень землї, котрий займає часами пів морґа або й цїлий, підготовити відповідно під ґрунт орний або під добру сїножать; звичайно уживає ся єго на дике пасовиско.

А прецї нема нїчого лекшого, як зробити такий неужиток ужиточним. Треба насамперед знати, для чого вода в таких місцях так довго задержує ся, коли там нема нїяких жерел. Ото причина тому та, що під такими калюжами в сподї, в земли, єсть така верства, котра не перепускає води; та верства складаєсь звичайно з глини і глею, але вже під ними єсть верства, котра перепускає воду. Коли-б отже вода з таких калюж і калабань не мала вже нїякого відпливу на верха, то она би все таки сплила, коли-б могла дістати ся до тої верстви в сподї, що може её перепустити. Треба отже зробити воді природну дорогу, треба перебити непропускаючу верству з глини і глею аж до верстви, перепускаючої воду. А нїчо так легкого, як то зробити. В тій цїли копає ся одну або кілька ямок, в догідних місцях, т. є. в таких, до котрих єсть добрий спад води з калюжі, так глубоко, доки аж не докопає ся до тої перепускаючої води верстви, котру легко по тім пізнати, що в ній находять ся вже дрібнїйше або грубше камінє. Між тим камінєм суть вже шпари, котрими вода може вигідно стікати в глубину землї. Такі ями не треба навіть дуже глубоко копати, нераз вистане викопати яму лиш на метер глубоку. До тих ям спроваджує ся відтак рівцями воду з калюжі. Треба однакож зважати на то, щоби такі ями не западали ся, бо знову не буде відпливу для води. Найлїпше єсть накласти в яму грубого каміня так, щоби між ним лишали ся великі шпари. Так осушений кусень землї можна відтак ужити чи на поле чи на сїножать.

Як пізнавати, чи дерево на материял будівельний добре висхло? На однім кінци бальєа, чи траму або диля маючого ужити ся до будівлї прикладає ся ухо, а на другім кінци каже ся комусь, ковтати на пр. ключем в дерево. Коли материял сухий, то по нім несе ся то ковтанє дуже добре до уха; коли-ж материял вогкий, то ковтанє зле чути.

— Груда у коний робочих появляє ся дуже часто в порі вогкій особливо на весну, коли вечерами і ранками бувають приморозки, так, що болото замерзає у коний повисше копит і з того творить ся слабість звана грудою. Щоби того не допустити, треба копеви, коли єго заведе ся до стайнї, повитирати добре болото по відтаяню соломою і зважати на то, щоби він мав завсїгди суху підстілку. Коли-б показались прищі, то треба їх добре вимити теплою водою, в котрій розпустить ся дрібку синого каміня н. пр. пів лута на лїтру води, або також водою карболевою, до котрої на лїтру води бере ся ложочку карболевої кислоти. Зранене місце треба відтак обвязати чистою шматинкою.

Телєґрами.

Відень 23 марта. Князь болгарский разом з женою приїхав вчера по полудни до замку в Ебенталь не поступаючи до Відня.

Аббация 23 марта. Цїсарска пара нїмецка відбула вчера прогульку до Волоскої.

Турин 23 марта. Тїло Кошута буде в понедїлок і второк виставлене в тутешній протестантскій церкви.

Ґренобль 23 марта. В селї Жалє підкинув хтось при входї до церкви бомбу, котра експльодувала і покалїчила двайцятеро людий.

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.